JORRALLA
14
Igandea
Bilbao, 1935

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA

Bilbao'kua	6,00	irko.	iru ilez
Bilbao'atazkua	7,50	"	"
Idazki-Itunmena	62,00	"	urtez
Atzarrijetakuak	100,00	"	"

Beldayen itunduba

XXII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 6.960 zenbakija

Egunekua

Abar-igandia

Kistaŕen aŕtian ospe aundijaz ospatuten dan jaya, gauŕko jaya da: Abaŕ-igandia.

Jai onek, Josu gurutzean josiko eben auŕeko igandian asto-ganian zala Jerusalen'eratu zan igandia gomutazoten dausku.

Igande aretan, ba, Josu'ri, Jerusalen'en aŕera edeŕa egin eutsien. Txalo maŕekoŕak jo eutsiezan; ¡gora! oyuak eta ujuju alayak egin, eta asto-gane zala arakatu biaŕ euzan txaidiak, abaŕ oŕitsuz eta bedaŕ usaintsuz estalduta imiñi.

Josu'ren Jerusalen'eratutiak ango biztanliak poza ziñestu ezinda imiñi ebazan, euren Bakalduna ta Gaizkalia zala autoŕtu ta goralduten.

Ona, emen, Abaŕ-igandeko Josu'ren Jerusalen'era saŕtuerea bide dala Matai goizpaŕlarijak diñoskuzan itzak.

"Jerusalen uŕeratu ta Oliamendi aldeko Betpage'ra eldu ziranian, ikasle bi bidaldu ebazan, iñotsiela, oŕ auŕian daukazuben eŕitxura zuaze, ta beriala asto-eme bat lotuta auŕkituko dozube, ta bai aren astakumia be. Azkatu-egixube, ta niri ekaŕi. Eta iñork ezer esango ba'leuskixube, Jauna'k biaŕ daula esan, eta beriala lagako dautzube. Au gustija, igaŕliak iragaŕija betetutiaŕen egin zan: Esan egijezube Sion'go alabai: ZEUBON BAKALDUNA OŔ YATOŔTZUBE ASTO TA BUZTAŔPEKUAREN GANIAN JEZAŔITA. Ikasliak, ba, juan egin ziran, eta Josu'ren aginduba osuan bete. Asto-amea ta umia eruan eutsiezan, ba, ta soñekuak arein bizkaŕetaraturik, ganian Bera jaŕi eben. Eta gixataldietako askok, euren janzkijak bidian imiñi eutsiezan.

Beste batzuk, ostera, zugatzetatik adaŕak ebagiŕa, bidian edatu ta zabalduten ebezan. Eta auŕe-atzietan joyazan eŕitaŕak, didaŕka esaten eben: "¡Gora Dabid'en Semia! ¡Onetsija Jauna'ren ixenian datoŕena! ¡Gora goi-goyenetaraño!" Eta Jerusalen'era saŕtu zaneko, uri osua dardaraka jaŕi zan, iñuela: "¿Nor dok, au?" Eta lagunabaŕak esaten eben: "Josu igaŕlia dok, au, Galilai'ko Nazaretaŕa".

Abaŕ-igandia, baña, beriala igazi zan, eta egubenguren eta parikugurenak etoŕi.

Eta abaŕ-igandian txaloka ta ¡gora! didaŕ maŕekoŕakaz guŕtu ta aintzaldu ixan eben Josu, uŕengo egunetan, ixeka, irain eta eguŕoska ezetsi ta gaiztetsen eben. Abaŕ-igandian "Gora Dabid'ren Semia! ¡Onetsija Jauna'ren ixenian datoŕena!" oyuka goratuten eben Josu, uŕenguan lapuŕtzat salatuten eben, eta erijotzarako epaya eskatu. Abaŕ-igandian zugatz-abaŕ oŕlegijen aŕtian euren bakalduntzat aŕtuta goralduten eben Josu, uŕengo egunian, Josu'ren erijotzea eskatzen eben, eta Barrabas espetxeratuta aurkitzen zan lapuŕ eta erijozgin ankeŕaren azkezpena.

Orixe zan Jerusalen'go eŕija, olakoxiak ango biztaliak; egun batetik bestera ziaro aldatuten ziran oŕbel-igeŕak...

1935 urte igazi dira Josu asto-eme baten ganian Jerusalen'go urijan saŕtu zanetik ona. Eta igaziriko anei bederatzireun eta ogeta amabost urtiotan, ¡amaikatxu oŕuko antzeko aldakuntza baŕagaŕi ezagutu ixan dira emen!

Josu, ¿nortzuk erail eben? Bere abeŕkidiak, irakuŕle.

Bere abeŕkidiak salatu be, ta abeŕi-areyotzat ageŕtu... Gurutzean josi ta ilteko epaŕu eben... Eta irañak-irain egin; astiñaldi gogoŕak emon; makiloska soin gustija odoldu; auŕpegi donia txistuz zikindu ta al ixan ebezan txaŕkeri gustijak Josu eŕugiaganatuta gero, lapuŕ bijen erdijan imiñi eben, eta lapuŕ-antzo antxe erijotzeaz zamatu.

Josu, baŕiz, on utza zalako, Bera gurutzean josi ebenen aldez otoi-egiŕen il zan: Bere Aŕea'ri erailtzalientzat azkezpena eskatzen: "Azketsi egijozube, Aŕa—iñotsan—zer egiŕen daben eztakije-ta".

Euzko-gauzaentzako uzu-gorrotua

Ixenpuru auxe irakuŕten zan atzoko EUZKADI izpaŕingijaren lenengo ingoskijan. Eta "Eŕotatxuetako" euzko-ikastolai aŕika egin ixan dautsenen basatikerija gaiztetsiŕeko idatzi eban ixenpuruba da berau.

Euzko-ikastolea deritxuela ta beste barik, olako aŕikeak-eta egiŕia, basatikeri aundija da ixan be.

"Señorito" jantziŕa uri aundijetan gixantzian egurastuten ibili dablitzan basapizti iguingaŕi oŕeik, ¿zer dala-ta dautsiela, euzkera-ixenari oŕen beste goŕoto?

Eta biaŕba gau ilunian aldezlege bakaŕik auŕkitzen dan euzko-ikastola apalari aŕitzaŕakaz erasoka iñarduten dautsien "señoriŕo" irudiko basapizti oŕeik, "nosotros somos tan vascos como el que más" didaŕka esaten dakijenak ixango dira.

Bai, irakuŕle: Abaŕ-igandian ¡gora! asko didaŕ dagijenak... Eta astegurenian, Barrabas'en azkezpena eskatubaz, Josu eŕugia erijotzara epaŕuba ixan dedila, Pilatos'i didaŕka eskatuten dakijenetarikuak. ¿Nortzuk diran? Eurak jakingo dabe, euren baŕunbiak esango dabe.

Biŕaŕtian guk, kistaŕ-antzo, Josu'k gurutzatik Bere erailietzaz egin eban otoya egin dagijeguen: "Azketsi egijozube, Aŕa, zer egiŕen daben eztakije-ta".

Eta zuri, benetako euzkeltzalia zarala autoŕtuten dozun irakuŕle maŕe oŕi, gure izkuntzearen kaltez egiŕen dabezan basatikeri oŕeik, ¿ezertxu be eztiñotzube?

Eskeŕetik eta eskumatik, txistuka, iraninka ta makiloska darabilen geure abendearen ezaungaŕirik agirikuena dan euzkera gaxuaren aldez jagiŕeko zijorik, ¿oŕeik basatikeri gustijok be eztautzube emoten? ¿Noiz itxaŕtuteko zara, zu, euzkotaŕa?

Geure abenda-ikuŕa betiko ilobiratuko dauskun atzeŕitaŕen izkerea atzeŕitaŕetnzat laga, ta geure-geuria dan euzkera maŕia, geure etxeko, geure abeŕiko gora-bera gustijetan erabilŕeko asmo sendo bat, ¿noz aŕtuteko zara?

Euzko-ikastolai jauŕtiŕen dautsien aŕikada ori, geuri, geure abendeari jauŕtiŕen dautsien aŕikadea da, ba. Eta aŕikada ori, geure izkuntzeaz batera geure euzko-ixate gustija il eta betiko luŕalduteko asmoz jauŕtiriko aŕikadea dala uste ezpa-dozu, abeŕtzalia zarala autoŕtutiari be laga yozu... Eta ordez, aŕi-jauŕtitzaliakin batuta, etxeko telatura aŕijak-aŕi jauŕtiŕen iñardu zaŕez, luŕpeko satoŕa ixatia baño, mendi-tontoŕetako atxanaŕua ixatia, onuratsubagua yatzu-ta. ¡Bai bein...!

URIBIŔAŔTE'TAŔ IBON.

"Goi-Argi" Bilbao'n

¿Zer yagok, ba? Gauza andirik ez, Coliseo Albia'n "Carmen" antzeztuko yabela bilbotaŕak. Aŕapadalan saldu yabela bilbotaŕak. Aŕapaladan saldu deraz dok-eta. "Carmen" ori euzkeraz ba'litxok, lau txantel ezuezan salduko.

—¿Anei abeŕtzale ezgozak, ba? Kale-muztuŕetan, be, abeŕtzaliak baño ez ei-dozak ikusten.

—Egi-egija dok. Euzkadi ezagututen yabenak berein dozak, baña euzkerea maŕe-yabenak gitxijago. Euzkereari etxako emoten gaŕantzirik. ¡Ezetz ba! Lau batuten gozakan tokijan, laurok eŕdereari daragoioguk.

—Baŕi obak yaukodazak. Iñoiz ez beste euzkera entzun egiŕen ei-dok entzun uri nagusi onetako kalietan. Auŕerakada andija egin ei-yok geure ele onek.

—Egija ixango dok. ¡Euk ori diñok beintzat eta ziñistu, ziñistuten aut!

—¿Postura bat egingo eunkek? Pasko-gabeko aparija posture egingo yauguk. Eztok gauza andirik be.

—Ori baño ezpadok...

—Posture au ixango dok onexetzaz: "Goi-Argi" ikustera bi mila euzkeldun bayetz etoŕi. Euzko-teatruan iñoiz ikusi eztokan beste gente bayetz ixan.

—¿Teatro-erdi ezetz betetu

—¿Eginda yagok? ¡A zelako aparija ordainduko dokan! Txanpan eta gusti gero!

—Aparirik onena: Zizka-mizka, salmoya, olaskua, artxua eta abaŕ. Kopatan, be, edango yauguk amaikatxu.

—Pasko-egun oŕetan teatrua ikusi-ostian jatetxera juango gozak. Bi mila pertsona batzen ba-dozak, pozik ordainduko aut apari ori. Oŕen bidez jakingo yuaguk zelako euzkeltzaletasuna yagokan Bilbao onetan.

Eta nire adizkidia arin-arinka aldendu zan. Pasko-gabeko aparija irebazi daulakuan dabil, baña "eztaipa". ¿"Eztaipa" nor dan ba-dakixube? Uŕengo baten esango dautzubet. ¡A zelako paŕe-aldijak egingo doguzan!

Baŕiola jaunaren "Goi-Argi,,'gaz baŕe ta negaŕ-egingo ei-dogu. Eztago txaŕto, gauza bijak on-onak dira ba, bixitza onetan. Baña Eztaipa'ren zertzeladakaz iŕoko gara.

"Pedro Mari" Azkoiti'n

Kanpion'daŕ Artur idazle ospetsuak idatzi ta Etxabe antzeskigile aipatuak antzes tajututako antzeŕki gorengo au nork ez du ezaguzen? Ezagutu eta ikusi gabe dauden abeŕtzaleak ere asko izango dira. Irakuŕi dutenak amaika bai dira. Baña igandez Azkoiti'ko Olinpia'n antzestuko danak ba du beste gauz bat ere. Len antzesnotin edo personaje guzik-erderaz mintzatzen ziran. Baztandar Pedro Mari ere eŕderaz mintzatzen zan. Naiz ta berak "Nik ez dakit erderaz" bein baño geyagotan esan. Eta ori etzan egoki-egokia euzko-luŕaldean emateko.

Orain ordea Zinkunegi'taŕ Joseba zarauztaŕ osagile yakintsuak, euzkeratu egin du antzeŕki ori. Alegia euzkeldun antzesnotiñak euzkeraz itzegiten jaŕi erazi. Euzkeldunok beti euzkeraz itzegitera beartuak gauden bezela.

Zinkunegi yaunak berak aztertu edo zuzentzen dun Zarauztaŕ "Gazte-alai" taldeak ikasi du antzeŕki ori. Nork ez ditu irakuŕi Zarautz'ko "Lizardi" antzokiaren zabalkunde egunean eta ondorengo igandean eman zuten antzeŕki jayan izan zuten gurenda? Azkenengo igandez bertan Donosti'ko Kursaal areto apañean zarauztaŕ gazte bioztunak irabazi zituzten txaloen beŕi nork ez daki?

Bada datoŕen igandean eta igesitakoan Donosti'n izan ziran berberak Azkoiti'ra datozte. Azkoiti'ko Olinpia antzoki edeŕera. Ilunabaŕeko zaspi t'erditan izango da antzeŕkizun ori.

¡Abeŕtzaleak! Baztan'go Pedro Mari'ren gertaera ez ba dakizu jun igandean Olinpia'ra. Euzkotaŕak gudaritzara nolatan eramaten dituzten ikusi nai badezu jun igandean Olinpia'ra. Euzko-anayak, España'pean ta Prantzi'pean gaudenok nola batutzen geran, abenda batekoak gerala ikusi nai ba dezu antzeŕki edeŕ au ikusi gabe ez gelditu. Ta azkenik eŕu gabe-euzkera zekilako, euzkeraz mintzatzen zalako, euzko-eskubideak aldetu nai zitulako, euzkotaŕ utza zala aitortu zulako Pedro Mari españaŕ lege zipotz ta gudagintarieñ naimen gizatasun gabekoagatik balaz nola josten duten Pedro Mari gizarajoa ikusi nai ba dezu Olinpia'ra jun gabe etzaitez geldit̃u.

UŔATEGI.

Erremu-eguna

"Endaitz"

Eriñotza loran dago. Txaraka-bazter eta bide-ertzak eriñotz-loraz josita agiri dira. Ta zinkuŕinka, intzirika dabiltz, gogaitu-agiñian negaŕez eriñotz-adaŕak, euren egunaren zain. Bai, eta eldu be egingo yake, gizon guztiori lez, gorakunde eguna.

✧ ✧ ✧

Eŕemu-eguna! Abar-igandia...!

Alde guztietan palma-adaŕa ta eriñotza baño besterik ezta ikusgaŕi. Zoiaz eliz-ondora, ta ume ta nagosi, adar-txortaz ikusiko dozuz. Saŕtu baŕura, eta edonun ikusgai berbera; besada loretsuz ta palma ori-oriz beterik ageŕtuko dira zeure begijen auŕera. Etxe-zokonduetan be, ez uste izan beste ezer idoro daikezunik. Ate-gane ta sapaluetan, balkoietan oraindiño igezkuak aurkitu ziñeiz. Ta solo ta ortuetan be bai.

Ta baita geugan be, gauŕ, oŕi-lorok. Egunari beria emon-guraz eta emotiaŕen, jake-papaŕian, solapan eriñotz bat edo beste erabiliko dogu gauŕ. Eriñotz bedeinkatua, oŕi eta lora donetsija.

Kanpoz, olantxe ospatu eta jaitu daruagu gaurko eguna. Josu-Kisto Jerusalem'era aintza ta ospez sartu zana. Bere aunditasun eta Jaungoikotasun guztia aŕokeriz barik apal ta zindo erakustiaŕen, astoeme baten ganian sartu be.

Hosanna, Filio David! Aintza ta goraltza, Dabi'ren Seme oŕi! Eŕuki zakiguz!

✧ ✧ ✧

Ba-dau egun onek beste zeregintxu bat. Guria lako eŕitxuetan aŕatsaldez egin oi dana. Goizian, gorago aitatu dogunez, kanpo-jaya egiten dogu. Eta aŕatsaldian baŕu-zeregiña.

Parkaziñoko sermoia izaten da bazkal-osteko egitamua.

Baña, egiten ete dogu, gero, zeregiñau ondo?

Ustez, bai. Jaungoikua'ri eskeŕak, eŕitar geyenok bete daruagu arazo au, azalez beintzat. ¿Nor izaten da, ba, parkaziñoko sermora osteratxua egiten eztauanik, eleizara juanda, edo jun-eziñian gogoz eta baŕuz eleizkizun oŕetan tarteko izaten eztanik?

Amar kanpa andi ta ozen edo zaratatsuren durundija entzun, eta arik asti laburgaŕenian, an juango dira ertxadonara ume ta andi, atso ta agure, mutil eta neskatila eŕeskadan, euŕez, asko; eŕiko ta erbesteko, bertoko ta auzoko, kaletar ta baseŕitaŕ, luŕeko ta itxasokuak.

Baña juan barik be, oŕaitiño, amaika amaikaterdiko geldituko da zokonduetan. Eta oneitarikuok, murmurmur zer adierazoko daben be, ondixerik dakigu, ta ondotxu jakin be. "Gauŕ, parkaziñoko sermoia. Gauŕ, sermotara juan barik be, ba-yakijuaguk zer esango dauan." Eta ori esan ezkero, nasai eta baŕua artetsu ta kezka aundi barik dabela, dagozan lekuan bertan "eŕia-manda" egingo dabe Etxe Aundira juan barik, azpijan atrapau eztayazan...

Goŕotorik ez, alkarganako ezin-ikusirik ez kristiñauen aŕtian. gizonen aŕtian, esango dau izkintzarijak. Kristo'ren legia ori eztalako, Jaungoikua'ren agindua alkaŕ-maitatutia dalako.

Eta entzulerik geyenok, norbere kautan eta kolkorako: "nik eztot iñor goŕoto" esango dogu, nunbait. Ta sartu izan garian antzera, kanpora be. Iñor goŕoto eztogulakuan; baña lagun urkua biaŕ-bestian zoritxaŕez, maite eztogularik.

Izan be, aspaldijon aberatsari leporatuten dautseguz eŕu guztiak; leziño au ederto baño be edertuago ikasi dogu. Geuk be, ostera, siñismen-arazuak eurek baizen azaletik darabilguz. Areik gure eretxiz, zatar eta gaizto batzuk dira; baña beste enparauok be, eztaigun uste izan aingeru zuri ta barbi garianik.

Kanpoko siñismenez okotzeraño bete gara; azalkerijaz ziaro iguinduta gagoz. Baŕuko siñismena biaŕ dogu, ez mingañekua. Bijotzeko ontasuna biaŕ dogu, ez ganetiko santukeririk.

Iñor goŕoto eztogulakuan bizi gara; baña lagun urkua biaŕ-bestian maitatuten eztogularik. Ta auxe izan osabide ta ontasun bakaŕa!

Bakia, alkaŕtasuna, maitetasuna...

Oŕa kistaŕon gauŕko biarkunik andijena; oŕa mundutar guztion "oraingo bagetasuna eta biaŕ-izana".

Dongetsija bedi gudua, geŕia, ta asaŕia, ta goŕotua!

Eztaigun aztu gaurko eriñotz guri ta txairuen antzera, bijaŕ, lasteŕ, auts eta ezerez biurtuko gariana.

Gaur ba'da gure gorakundia, bijaŕ epai zoŕotza izango dogu-ta. Begiratu daigun Zerura...

Ugazabak eta matxinadak

Bigurikerijetan ibiltia, gogoko yakola langiliari, ugazaba askok esaten dabe. Ori entzuten dautsogunian geure kolkorako esaten dogu: langiliak egiten dabezan opoŕ eta matxinadetan gogo txaŕa baño ez ikusteko ¿oŕen zorijontsu eta ezetariko premiña-barik bixi ete dira, ba? Itaun oni XIII Leon doipurubak erantzungo dautso esatian: "aberatsak, langiliekaz, gixonaren ixatiari be eztautse itzalik eta euren ondasunak geitzeko gauza batzuk baño eztirala uste dabe".

Olan ba, langilia tayu onetan arkitzian, beren eskubidien aldezle deitzen diran socialistei jaŕaŕuko dautsela, ezpairik, be, eztago. Socialistak ostera, euren irakatsijak zabalduaz batera aberatsenganako goŕotua be ereiten dabe. Gero, ikasteko zoririk ixan eztaben langile gixaxuak, aberatsenganako ikusi-eziña erakutsi ixan dau bere eskubidien aldez urten ixan dabenian.

Etzan baña, olakorik jazoko, berari dagokijon aloger eta jakintza emon ba'yakon.

Onetxeri bakaŕik ezaŕi biaŕ yako eŕuba, ezetariko okeŕik egiten ba'dau langiliak aberats eta jaubetasunaren auŕka.

Biguŕikerijetan, gogo txaŕenagaz eta ezetariko onurarik bilatzen eztabela ibilŕen dala langilia? Au diñuanari ezetz biribil bategaz erantzungo dautsagu. Pozago egongo litxakelako bere sendijagaz gentzatsu, etxeko biaŕ-ixanei erantzuteko lain aloger irabazita, gogorkerijetan aŕizku andijenian baño.

Ostera zorijona ukatzen dautsenak ugazabak dirala irakatsi dautse socialistak ta oŕegaŕik jagiŕen dira euron aurka, matxinada ikaragaŕijetan.

¿Baña, ugazabari bilduŕik sartzen ete dautsoe matxinadok? Biaŕ ba'da, beronen aurkako berba gaŕatsak oguziko dabez eta baŕa txindiz sariŕu be, beroni indaŕa kentzen jardun ixan daben gudarijak. Baña gatxaren sustraya ezagututa osakayaren bila ba-ete duaz ¡Bai zera, oŕetarakoxe dagoz! Matxinadari indaŕa kendu guraz, lanera eltzen etziranen aurka jauŕtatzak emoniko agindiuak, itxuran gondu edo aprobetxau dabez. Egun areitan bilduŕez laneratu etziran langiliei antxiñatasunak emoten eutsozan eskubidetatik biloiztu dabezanak ugazaba askotxu ixan dira.

Euron joera au ikusita aŕituta gagoz. Eroyen bide okeŕa ezagutu ta zuzeneratuko zirala uste geban, obiago be ba'yakoela-ta. Itxura danez, baña, zuzeneratuko dabezanik eztago. Ez matxinadarik eta ezta doipuruaren irakatsirik be.

Orain aŕte euki ixan daben almen eta jauntxotasuna ezergaŕik be eztabe nai itxi. Baña, laga biaŕian arkiŕuko dira lasteŕ. Eŕusi'k bere irakatsi deungakin bultza dagi gogoŕ. Eta, onen menpian jausiko dira nai ta nai ez, doipuruaren irakatsi maŕakoŕai entzun-goŕ egiŕen ba'dautsoe. Eztago biŕaŕtekorik. Aukeratu dagijela, ba, oŕain guraen dabena.

IŔURI-ONDO.

Abar-igandia

"¡Aintza, osasuna Dabi'ren semiari!".

Doibatza gure Amak (Elexa Ama Santiak) gauŕ asiŕa, gomutatzen dauz, alako, Aste Deuna'ko Josu-Kisto'ren nekauste-aldi edo pasiñoko egipen edeŕak.

Jerusalen urijan Josu'k astotxu baten ganian jaŕiŕa, txalo-ots, gora ta enparau didaŕ pozezkoen aŕtian bere azkenengo saŕerea, garaile andija lez, egin eban egunari, Abaŕ-igandia deritxo.

Eŕijak entzun ebanian Josu etoŕala Jerusalen'era, palmondo ta ostantzeko abaŕak arturik, bidera urten zan Berari aŕera andija egiŕeko poz-aguŕezko abestijak abuan ebazala.

IŔATIZKIÑAK

Otsa y Aretxaga

Iŕatizkiñak, leungalubak, sutontzijak eta gustiŕariko tximista-gayak saldu ta atonduten dira.

TXIMISTA-EZAŔGINTZEAK

Sonbrereria, 5'gn. Bilbao, 18.881'gn. uŕutizkiña.

Josu'ri, baña, ¿nortzubek urten yakozan bidera bere saŕkundian Jerusalen'en? Auŕenengo, "ebreataŕ" umiak urten yakozan, "Aintza, osasuna Dabi'ren semiari" abestuten eben umiak. Josu'k atsegin gozoz entzungo euzan ume kutzuge ta samuŕ arein abestijak. Beste beingo jazopenean umietzaz itz aunek esan ebazan: "Laga umiei neuganatuten".

Josu Irakasle jaingoŕaren itzok erakusten dabe, umetxubak zenbateraño maŕe ebazan. Bai, ba; euroen arpegi leun, bigun-edeŕa ta soñeko dotoriak baño, ondiño euroen bijotza leunagua, bigunagua ta edeŕagua dalako.

Josu'k, ume arein goguak lako gogo leun eta garbijak idoro ixan ba-leuz Jerusalen'en, berari begira jaŕiŕa, negaŕ ezeban egingo. Baña "fariseo" gogo-loi ta bijotz bijuŕa eben gaizkiñak auŕkitu ebazan. Eta aunen txalo, gora, abesti, zorun-aguŕ ta zapaŕada gustijak, Josu'ri pozik ezeutsoen emon, negaŕ-gurea baño. Euroen "Aintza, osasuna Dabi'ren semiari" aguŕa, guzuŕ ankeŕa zan.

Ene kistaŕ euzkeldun irakuŕle ori: Urten zakijoz Josu'ri abaŕ-igandian bidera, palmondua, eriñotza naiz beste abaŕ bat aŕtuta, "Aintza, osasuna Dabi'ren semiari" abesturik; baña ez gero "fariseoen" gogo-loi ta bijotz bijuŕagaz, umien gogo-garbi ta bijotz bigunaz baño, ta Josu, poztuko da abegi oŕegaz.

Jaŕaŕu Aste-Deun osuan oŕelantxe Josu'ri gurutz-mendiraño, onela abesturik: ¡Onetsija Jauna'ren ixenian datoŕana! ¡Onetsija Josu gure Gaizkalia! ¡Onetsi eidazu Jauna, neure abaŕ eta gogua, gaizkatu nadintzat! ¡Onetsi geure Abeŕija! ¡Aintza Goyetan! ¡Osasuna Dabi'ren Semiari!

ABELETXE.

Errijetatik

MAÑARIA

LENENGO BARIKUAN. — Josu'ren Bijotz gozoaren aintzaz, seŕerdijetako mezan Jaunaŕtziak eta ototxak egin ziran. ¡Aintza Bijotz deunari!

Baŕa Ama Neketsubari urtero egin oi dautzagun saspiuŕena be, egun oŕetako iluntzijan asi zan.

ERIJOTZA.—Elexakuak aŕtuta larunbatez il zan Barazar'taŕ Lauren "Kapana-Laŕa,,'ko etxagun zaŕa, 91 urte euzalarik. Jaunak zeruan euki begi. Sendiko abeŕkide onari atsekabian laguntzen dautsagu.

JUAN-ETOŔIJAK.—Bilbao'ra juan zan, bere senidiak ikertuten, Baŕenetxea'taŕ Polentzi abade aguŕgaŕija.

—Zeanuri'ra, Atutxa'taŕ Joseba.

—Astelenez egon ziran emen, Lauren zanaren obiraltzera etoŕiŕa, Uriarte'taŕ Pandalon eŕa Etxanobe'taŕ Nikodema (Urkuleta'ko Inkomedes).

—Zornotza'tik Mugaŕa'ra osteria oñez eginda etoŕzala, igandez aguŕtu genduzan emen Alexandre'taŕ Josu mendigoxale eŕimia ta laguna.

ASI DIRA ETORTEN...—Lengo igandez etoŕi ziran Abadiano'tik "Azkoti-erdikoa" basetxera "aidoplanoa" ikusten, Eskauriatza'taŕ Endika (au "Aŕitokieta" idazleme espetsubaren semia) Beŕojalbiz anayak, Castillo Peli ta Goikolea'taŕ Joseba ango mutil gastetxubak.

Oneri, "aidoplanoa" orañartekuari lez, duban (de balde) erakutsi eutzoen, baña gerora bilduŕ ixateko da... ba lengo egun baten, "kapana erdikoa,,'ko Perderikak bakotxari txakuŕ andi bana kentzeko asmatzalia aolkatu (akontzejau) eban eta. Bai ba, bein jentia olan abijau ezkero ba...

BELGUNTZETARA. — Durango'ko 'ko Andera Miren'en elexan aste ontan egiŕen diñarduben euzkerazko Mixiño-elizkixunetara, emetik be lagun batzuk juaten gara. Ta bertan, Iriaŕte ta Egibar Aŕa Josulagunak egiŕen dabiezan berbaldi edeŕak, pozez entzuten doguz. Berbaldi oŕeik ¡benetan dira txonitz edeŕak! Argi ta garbi ta uleŕteŕaz egiñak diralako, askoren edo gustijen gogoetarako onuratsuak be onuratsuak ixango diralakoan gagoz.

Egubenez, Egibar Aŕak, beste gauza or askoren aŕtian, geure eŕija be maŕatu biaŕ dogula esan euskun; Jaungoikoak emoniko euzkera garbija ta asabakandik aŕtu doguzan oŕura garbi ta edeŕak maŕatu ta jaboteko, aŕen eta aŕen egin euskun. Beñola eŕi bat, bere izkuntzia ta ekandu onak bazteŕtu euzalako, Jaungoikoak asaŕez madarikatu ebala-ta...

Norbere izkuntzan entzuten dan Jaungoikoa'ren berbia ¡bai dala gozoa ta onuratsua

MAÑARIKO.

FORUA

BELGUNTZAK.—Inguruko eŕirik geyenetan legez, Urte-Deunari beria emonaz, mixiñoi deunak daukaguz astion eŕi onetan. Jaungoikua'ren itza euzkera bigun eta edeŕan gozaro damoskubenak, San Jose'taŕ Apolinar eta P. C. Mirena'taŕ Florenzi karmeldaŕ aba euzkotaŕ entzutetsubak dira.

Eŕi ta eŕbestetik soin-onerako diran lan gustijak alde batera lagiaz Jaungoikua'ren itz-biŕaŕtez goguak janariŕuten diranakin, danen buru, oŕura gixaldikoŕai jaŕaŕubaz, Udaleko "gestoria" jaŕirik, elexea egunero betetan da. Euraen berba mamintsubakin onura aundijak geuganatuko dabezan ezpai barik, eŕira zorijontasunezko bakio ekaŕtiaz poztuko giñake.

Jaungoikua'k indaŕtuko al-dau euren abotsa, alkaŕ-ikusi ezindako sendi ta auzotaŕen bijotzak bigundu ta adizkidetasun deuna zabaldu dagikan.

Tamala da, ta aundija ganera, anayak, aiztak eta neba-aŕebak, sendiko ta auzotikuak alkaŕ-ikusi ezinda bixi-ixatia. Baliŕeke eŕi onetan bixikera au daruanik ez aurkitzia; baña baliŕeke, baŕa, tamalez, sendi ta auzokide bat baño geyago negaŕgaŕizko era onetan aurkitzia be. Jauna'k emon begijuela, diñot baŕiro, Beraganako-zaletasuna geure bijotzetaratu dagijan, eta ordubantxe maŕasunaz alkaŕtuko diraz sendijak, auzotegi ta eŕi osua, zorun eta ontasuna alde gustijan zabaldurik.

LUGINTZA.—Gogoŕ dagitsoe aspaldi onetan geure lugiñak solo-lanai. Eguzkijaren argi-izpijak ageŕtu orduko asi ariketa ilargijak bere argi iluna da kun aŕteko gustijan, atsedenduteko une buŕenik barik landuten dabiltza baseŕita soñarentzat janaririk atarako ba-dabe giñak era onetan lantzen diran-aŕtian te asko, gero euren bekokiko ixardija igalijakin jaubetuko diranak, akeiet kerizpe edeŕan puruak mustuŕian gabe larik aurkiŕuten diraz. Lugiña'ri onur erdijak, edo geyago, iñok ostuten dau berak atantxe azke-azkerik lagaten tsolako.

Lugintz-obarija geruago estubago tzen yuaku, gauŕko eran jokatuten ja ezkero beintzat: luŕen berezko ind indaŕgetu diraz obari ugaririk atara ba-da, sats, kare ta ganerakuakin era biaŕa eukirik. Onen ganera, baña arerijo gogoŕago batzuk daukaguz kerea ezinkoŕ biuŕtzen dauskubenak, a okelgintz edo karnazeru ta biltokidun almazenistak. Eta galgaŕizko era on garuazana, geure banangotasuna, alk suna, alkaŕtasunik eza da. Biltokidunak ba, galtzu, ta ganerakuen saneuŕijai azkadeak egin eta berazkadeai aŕe ipiniŕeko berariz alkaŕtuten diraz, ka zeruak saneuŕi-gora-beren ganera, os Artxanda'n oturuntza edeŕak ospa dabez. ¿Noren lepotik ixaten diraz edan oi-dabezan "champagne" bonbil ta ganerako jateko edeŕak? Orain al txi dala eurak edontzijak goruntz ja an esan eben legez, "lugiñen lepotik" rak salokijan saneuŕija bardin dauke ŕaŕtian zuri eŕaldia larogeŕik iruroget edo irurogeira jatsirik.

Eta eurak zeure auŕkarako alkaŕt gozan biŕaŕtian, bakaŕik, ume-zurt bazintzaz legez aurkitzen zara zu. Ja ŕe lugiña ta alkaŕtu zeure beste an giñaz, alkaŕtasun onen bidez biaŕ doz baba, galtzu zein artuak aŕtez aurk diran tokiŕik ekaŕiaz, ta arategi edo nazerijak zeben kontura ipiñi, okelea tzen dan saneuŕijan txalak ordaintz era onetan arerijorik amuŕatubenak bezan bijok betiko bastaŕtuta lagarik.

¡Alkaŕtu zaŕeze, alkaŕtu!

DABILTZANAK. — Egunokaz B'ratuta auŕkitzen da geure baŕutik abeŕkide zintzua dogun Lekuona'taŕ en Terese.

—Egun batzuk igaroten etxeratuta aguŕtu dogu Logroño'n gudaritzea ten aurkitzen dan Zabala'taŕ Kepa ba, abeŕkide eŕimia.

IBAI-GANE

MENDARO

¡EMEN GARA!—Joseba deun "Lauaxeta" jayuak gure ele maitea tzi genikela esan zigun. Pozik ari ere, gere izkuntza au maite bai degu.

ASTE SAINDUKO ELIZKIZUN Ona emen gure uritxo onetako txad egingo diran aste sainduko elizkiz Garagartza'ko eliz nagusian: Aste sainduz: aŕatsaldeko bostak eta er eliz-otoyak. Ostegun sainduz; go amaŕetan meza nagusia. Aŕatsaldean retan itzaldia ta ibildeuna; laurak et dietan eliz-otoyak; zortziretan ordu dua Irigoyen'daŕ Andoni jaunak.

Ostiral sainduz: Goizeko saspiretan rutz-bidea ta elizkizunak. Larunbata duz goizeko seirak eta erdietan elizkiz eta meza.

Mojetako elizan. Ostegun sainduz, zeko seirak eta erdietan jauna-aŕtze koŕa. Zortziretan meza nagusia. Os seinduz: seiretan eguneko elizkizunak. runbataz, seirak eta erdietan elizkiz eta meza.

Aizpilgoetako eliz nagusian: Oste sainduz amaŕetan meza nagusia. Iru itzaldia eta ibildeuna. Ostiral sai goizeko seiretan Gurutz-Bidea ta El zunak. Aŕatsaldian iruretan Gurutz-B itzaldia egingo du Sodupe'taŕ Jos Ondoren "Aloŕa Santua".

OSATUTA. — Gexorik egondu os osatuta ikusi ditut Iriondo'taŕ Jon na ta euzkel-idazle dan "Kilimo". tuten gera.

UDABEŔIA.—Udabeŕi alaya eldu gu. Mendi guzietan pozgaŕia egiz ak-eta oŕiz jantzi baitira.

KAIKU

Bijotzeko zaurija

Amatxu'ri

Juan zara betiko ludi gaizto onetatik,
Juan zara betiko ixaŕen tokirantz.
¡Amatxu! maŕe naxu zeru oŕetatik!
Mosu samuŕa emonda neure bekokijan.

Zeure berua-barik otz andi naz, ama,
Otza gorputz gustijan, otza bijotzian.
Gabak luziak dira, egunak iŕunak...
Miña daukot aundija bijotz-baŕenian.

Maŕasun bat bai-daukot: neure ume-[txuba.
Alai-alayak dira bere begitxubak,
Eurok begiratuten dodazan orduban
Neuri jausten jataz malko mingoztubak.

Neguban, goxaldeko otzaro iŕunetan
Neure seintxuba negaŕez egoten ba-da
Bere negaŕak diñost bijotz-baŕubetan
¡Ama! ¿zegaŕik aiu lasteŕ aldendu ete [-zara?

Bere umetxubakin gaba igaroteko
Elaya abirantz juaten zan orduban
Aŕtu seintxuba lo gozua eraŕeko
Ta kun-kun laztana abestuten zenduban.

Orain kun-kun alayak eztira iñoz en-[tzuten:
Amamarik eztauka neure laztantxubak.
Begira zerurantza; begira a ixaŕa,
¡O, gozuak dira ¡bai! begi maŕetxubak.

UŔTXO-IŔUNA.

Sondika'tik

"Arno-pe„'ri omena

Ona beŕiro gure idazlanak aspaldi ko idazpuru berdiñaz. Ona sei ilabete dian aozpayan gorderik, ateratzeko ez euki degun lengo leloaz. Aldi patxaran euki bagaituzte ere, gaurtik giyak bota bearko dira. Baliteke zertzaz ari naizan ez oartzea. Sasoi bero asko gabiltzaz ba lelo beraz. ere zorigaiztoko ...

Berbizkunde Igandea aukeratu degu no-pe„'ri (G. B.), omena egiteko Egun edeŕa deritzaigu. Udabeŕian egun txaŕik izan ere. Egun orta kuratzen diranak ez daude egun igarotzeko. Egitarauaz gañera, ango zoa, ango itxas-berta edeŕa, ango gardua!... u... Egia diote bai mun eŕirik onena dala diotenak. Gaurkoz joakizu geyago mintzatzera. Egitarau emango dizut:

Besperan: Aŕatseko 8 ta erdietan: tzeŕki-jaya.

Egunean: Goizeko 7'tan: Jaupa ixil jaunartzea.

Goizeko 9 ta erdietan: Jaupa Nagu

Goizeko 11'tan: Gurutz-aŕiaren pena.

Goizeko 11 ta erdietan: Euzkel-Idaz-Batzaŕa.

Eguberdiko 1'an: Oturuntza.

Aŕatsaldeko 4'tan: Eskuzko Pelota kaldia Mutriku-Elgoibar.

Zer derizkiozute? ¡Aparta! e? Ia gertu ba guziok eguna uŕeratzen dato

ANDONI